

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Galina Cebotari,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Cebotari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-217/23
2-21058808-01-3ra-22022023)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art.246 Cod administrativ în redacția până la 1 septembrie 2023. Dezacordul recurenteii cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Dodon,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc,

5 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Galina Cebotari

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 15 aprilie 2021, Galina Cebotari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei nr. 40/2021/2063 din 15 martie 2021 privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă precum și obligarea emiterii deciziei cu privire la stabilirea pensiei pentru limita de vârstă.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la 22 februarie 2021, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni cu cerere nr. 40/2021/985 pentru stabilirea/reexaminarea pensiei, iar prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Ialoveni nr. 40/2021/2063 din 15 martie 2021, i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă.

3. Reclamanta a invocat că, la 09 martie 2021, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni, cu cererea privind eliberarea actelor care au stat la baza deciziei privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, la care prin răspunsul nr. 1056 din 16 martie 2021 i-a fost explicat calculul pensiei acordate în mărime de 1152,72 de lei.

4. A relatat că, la 18 martie 2021, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni, cu cererea privind recalcularea pensiei pentru limită de vârstă. Iar prin răspunsul nr. 1069 din 18 martie 2021, a fost informată că calculul prezentat anterior este corect și temei de recalculare nu este.

5. Totodată, a menționat reclamanta că, la 18 martie 2021, a depus și la Casa Națională de Asigurări Sociale, o cerere privind recalcularea pensiei pentru limită de vârstă. Iar ulterior, la 20 martie 2021, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă. La care prin răspunsul nr. C-570/21 din 01 aprilie 2021, i-a fost comunicat că pentru a examina oportunitatea recalculării cuantumului pensiei, luând în considerare funcțiile menționate în înscrisurile prezentate, ce ar mări coeficientul nivelului profesional, este necesară confirmarea perioadei de activitate în funcțiile vizate prin documente justificative.

6. A mai indicat reclamanta la caz că, la 29 martie 2021, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni, o cerere prealabilă, prin care a solicitat reexaminarea deciziei privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și recalcularea pensiei. Însă, prin răspunsul nr. 1330 din 31 martie 2021, a fost informată că cererea prealabilă și dosarul de pensionare a fost transmis Casei Naționale de Asigurări Sociale, Direcției juridice la 30 martie 2021, cu numărul de ieșire 1301.

7. Astfel, a precizat reclamanta, că prin cererea depusă la 31 martie 2021, a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale, să i se reexamineze cererea prealabilă nr. 650 din 29 martie 2021 depusă la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni. Însă, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-643/21; C-668/21 din 09 aprilie 2021 a fost informată că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni la emiterea actului administrativ s-a condus strict de legislația aplicabilă la caz, respectiv, temei de anulare totală sau parțială a actului administrativ nu este, iar în cazul dezacordului cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale este în drept de a-l contesta conform art. 209 alin. (1) Cod administrativ, în termen de 30 de zile în instanța de contencios administrativ, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

8. În acest context, reclamanta a invocat că, decizia contestată la caz este una ilegală în fond, întrucât este emisă contrar prevederilor legii. Or, conform art. 53 alin. (1), pensia pentru limita de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 și începând cu 1 ianuarie 1999.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani cererea de chemare în judecată depusă de Galina Cebotari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, a fost respinsă ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. La 23 decembrie 2021, Galina Cebotari, a declarat apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 30 noiembrie 2021, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul depus de Galina Cebotari împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

12. În motivarea soluției, instanța de apel a concluzionat că soluția primei instanțe este corectă atât sub aspectul aplicării normelor legale, cât și al evaluării circumstanțelor de fapt, iar apelul formulat de Cebotari Galina nu aduce argumente juridice sau factuale suficiente pentru a răsturna soluția adoptată.

13. În analiza sa, instanța de apel a reținut că, se aliniază soluției instanței de fond privind netemeinicia pretențiilor cu privire la anularea deciziei nr. 40/2021/2063 din 15.03.2021 privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă și obligarea emiterii deciziei cu privire la stabilirea pensiei pentru limita de vârstă, deoarece, cu certitudine s-a stabilit că, începând cu 18 februarie 2021, Galina Cebotari beneficiază de pensie parțială pentru limită de vârstă pentru un stagiul total de cotizare de 16,8 ani. Iar din motivul că Galina Cebotari nu confirmă 5 ani de stagiul de cotizare realizat după 01 ianuarie 1999, ci doar de 3 ani, pensia a fost calculată în baza coeficientului nivelului profesional de 1,8 prevăzut pentru specialiști cu studii superioare ținând cont de faptul că, activitatea prestată cea mai înaltă din ultimii 15 ani a fost „contabil” și constituie 1 152,72 lei lunar. Iar astfel, la determinarea stagiului de cotizare în privința Galinei Cebotari au fost luate în calcul perioadele: de la 01 septembrie 1979 până la 15 iunie 1984 constituie perioada studiilor superioare de zi la Universitatea de Stat din Chișinău, confirmată prin diploma de studii И-В № 957729 (f.d.46); de la 08 septembrie 1999 până la 08 septembrie 2002 constituie perioada de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani, confirmată prin certificatul de naștere a copilului nr. 134 din 19 noiembrie 1999 (f.d.52); de la 21 august 1984 până la 20 februarie 1986 constituie munca în cadrul „Кутузовский райсовет колхозов” (f.d.53-55, 57); de la 21 aprilie 1986 până la 01 martie 1989 constituie munca în cadrul „Объединенная дирекция по строительству Кутузовского района”; de la 01 martie 1989 până la 01 noiembrie 1989 constituie munca în cadrul „Кутузовский райагрострой”; de la 01 noiembrie 1989 până la 19 noiembrie 1993 constituie munca în cadrul „Объединенная дирекция по строительству Яловенского района”. Totodată, se atestă că, înscrierile nr. 4 și 8 din carnetul de muncă sunt completate cu cuvântul „главный” (f.d. 48-49).

14. De asemenea, instanța de apel a concluzionat că, pentru a examina oportunitatea recalculării cuantumului pensiei Galinei Cebotari, luând în

considerare funcțiile menționate în aceste înscrieri, ce ar mări coeficientul nivelului profesional, este necesar ca solicitantul să confirme perioada de activitate în funcțiile vizate prin documente justificative. Ceea ce la caz nu se atestă.

15. Instanța a remarcat că, nu poate reține argumentele apelantei/reclamantei, Galina Cebotari, deoarece aceasta interpretează eronat normele de drept și situația de fapt, iar concluzia primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material cu aprecierea juridică cuvenită a probelor.

16. Prin încheierea din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca neîntemeiată cererea Galinei Cebotari privind corectarea erorilor strecurate în dispozitivul deciziei din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, emise în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Galina Cebotari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

17. Prin încheierea din 12 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea depusă de către Galina Cebotari privind explicarea încheierii din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și deciziei din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, ca neîntemeiată.

18. La 23 ianuarie 2023 Galina Cebotari, a depus cerere cu privire la emiterea unei decizii suplimentare la decizia din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

19. Prin încheierea din 01 februarie 2023 a fost respinsă cererea depusă de Galina Cebotari cu privire la emiterea unei decizii suplimentare.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

20. La 06 octombrie 2022, Cebotari Galina a depus cererea de recurs, completat ulterior, împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate și emiterea unei decizii noi cu privire la admiterea acțiunii.

ARGUMENTELE RECURSULUI

21. În motivarea recursului, Cebotari Galina a invocat că soluția instanței de apel este eronată, iar în acest context a susținut că instanțele inferioare au interpretat greșit normele legale aplicabile și au stabilit pensia pentru limită de vârstă în baza unui act administrative care este ilegal în fond fiind emis contrar prevederilor legale.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

22. Art. XI. alin. (1) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prevede următoarele:

„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023. ”

23. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

24. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023) prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs. Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

25. Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului):

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

26. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023) prevede:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

27. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei contestate cu

recurs a fost notificată recurenteii la 30 septembrie 2022 (f.d.195, vol. I), iar copia deciziei integrale la 1 februarie 2023 (f.d. 241, vol. I).

28. Din acest motiv, Completul de judecată consideră că la declararea recursului, Cebotari Galina a respectat prevederile art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

29. În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

30. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

31. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

32. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

34. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

35. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A)

36. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul depus de Cebotari Galina.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc